

K N E P *diabetes*

Kunskapscenter för neuropsykiatriska svårigheter vid diabetes

Agenda 2 december 2019

13.00 -14.30

Inledning

Betydelsen av barnets/ungdomens styrkor och svårigheter vid diabetes. *Psykolog Elsa Håkansson*

Kognitivt stöd vid egenvård. *Arbetsterapeut Linda Ek*

14.30 -15.00

Kaffe

15.00 -16.30

Upptäckt och remitteringsmöjligheter. *Läkare Torun Torbjörnsdotter*

Positiv förstärkning vid egenvård. *Psykolog Therese Anderbro*

Avslutning och diskussion

Vad vi jobbar med just nu:

Hemsida för KNEP

Vetenskaplig kunskapsöversikt

Guide för upptäckt av NPF

Lathund för WEB-formulär

NPF-anpassning i vården

Kognitivt stöd vid diabetes

Med länkar, broschyrer, filmer, föreläsningar

Planering av pilotprojekt screening

Upptäckt och remitteringsmöjligheter

- Vår diabetespopulation
- Egenvård som inte fungerar
  - Remittera för utredning och behandling
  - Insatser inom diabetesteamet
- Exempel överföring barn – vuxen
- Vuxen perspektiv

Vår diabetespopulation

Diagnosticerad NPF

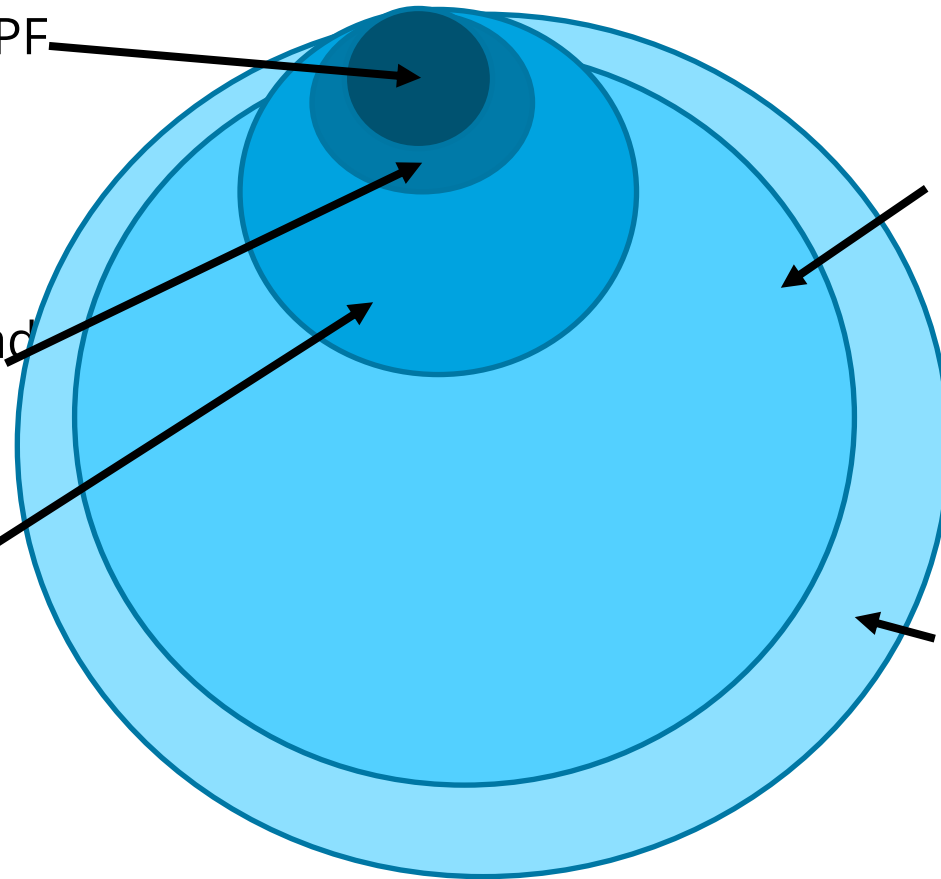
Prevalens

10 %

Gillberg, 2017

Inte diagnosticerad NPF

Subkliniska svårigheter

Har svårighet att sköta egenvården?

Prevalens

50-75% vid kron sjuk
Rapoff, 2010

Har inga svårigheter med egenvården?

Egenvård

Målgrupp	Ej ändringsbart	Ändringsbart	Vägen till önskat beteende
Patient	Ålder/mognad NPF	Diabeteskunskap Acceptans av DM	Delta i grupper
Familj	Utbildning Kulturell bakgrund	Föräldra- barninteraktion	Positiv förstärkning till barnet Konflikthantering
Samhälle	Tillgång till fritidsaktiviteter	Stöd i skolan	Egenvårdsplan
Sjukvård	Sjukvårdsresurser	Tillgänglighet NPF-kunskap i teamet	SMS, mail, telefon Ge realistiska behandlingsmål Anpassa sjukvårdsmötet

Målet med upptäckt

Diagnosticerad NPF

Hitta de med NPF-diagnos
Utredning för rätt vård och stöd

- **Arbetsterapeut**
- **Psykolog**
- **Tablettbehandling**

Har svårighet att sköta egenvården?

Hitta de med svårigheter

Fånga upp behov av anpassningar

- **Få till fungerande rutiner**
- **Ge verktyg**

Har inga svårigheter med egenvården?

Subkliniska NP svårigheter

Upptäckt och remitteringsmöjligheter

- Vår diabetespopulation
- Egenvård som inte fungerar
  - Remittera för utredning och behandling
  - Insatser inom diabetesteamet
- Exempel överföring barn – vuxen
- Vuxen perspektiv

Ej fungerande egenvård

Vidare kartläggning

Exekutiva
funktionsproblem?

Neuropsykiatriska
funktionsproblem?

Annat?
Less, orkar inte?

Anamnes

SDQ ?

Psykologiskt skattningsformulär

Psykologiskt skattningsformulär

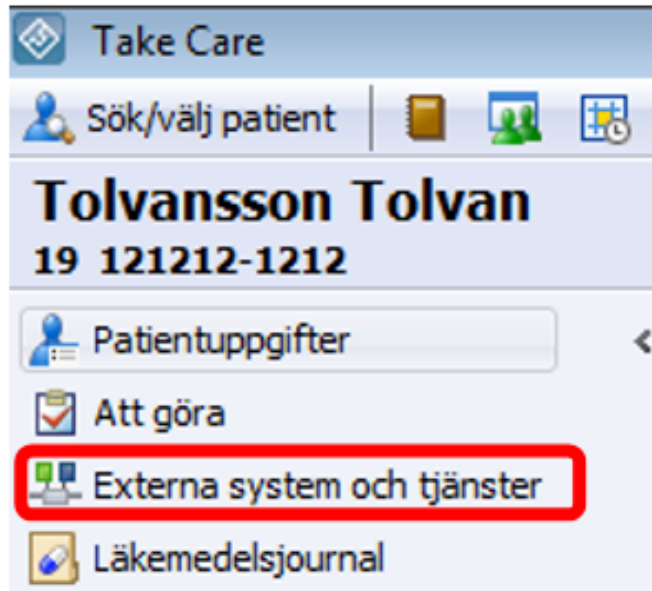
Frågor på papper eller web-sida, vissa finns i Take Care

- Olika formulär för olika frågeställningar
- Vuxen, barn
- Bokas i Take Care och resulterar i graf eller daganteckning.
- Bokningen ges till ungdom/förälder skriftligt med länk och kod

Vem ordnar så man får behörighet i Take Care?

- Vissa är yrkesspecifika
- Formulären tilldelas respektive enhet:
Ssk, usk, läk, med sekr osv.

Skattningsformulär

SNS Röntgen Kundradweb...
Sök i PACS Solna...
Sök skannade journaler i KOVIS...
TestPacsDoris...
Webbformulär...

Välj **Webbformulär 3.0**

Öppna aktuell patientjournal. Gå till **Journalinnehåll/Externa system och tjänster**

Skattningsformulär

Bocka i aktuellt formulär.
”Boka direkt”

Skriv ut formulären vb.

Boka formulär

5-15 >

Halsodeklaration >

SDQ v

 SDQ Barn självskatning (11 år -)

 SDQ Föräldrarskatning (4 år -)

 SDQ-Uppföljning Barn självskatning (11 år -)

 SDQ-Uppföljning Föräldrarskatning (4 år -)

Antal valda formulär: 2

Boka direkt

Schemalagg

Efterregistrera

Skattningsformulär

Hej Testa Testperson!

Du har blivit ombedd att fylla i ett eller flera formulär inför, eller i och med ett besök inom vården. I detta brev finner du instruktioner för hur du kommer åt dessa formulär.

Börja med att gå in på webbsidan <https://webbformular.sll.se>

Logga därefter in med ditt **personnummer**, och lösenordet nedan:

Lösenord
SMUQRCUL
Lösenordet innehåller endast stora bokstäver och siffror.

Skriv ut

Stäng

Klicka på Skriv ut och ge/skicka till patienten.

SDQ - Strengths and Difficulties Questionnaire

Gratis. Finns i TC. Enkelt.

26-34 frågor.

- Föräldraskattning 4 -17 åå.
- Ungdomar 11-17 åå.

Bedömer styrkor och svagheter i barns beteende,

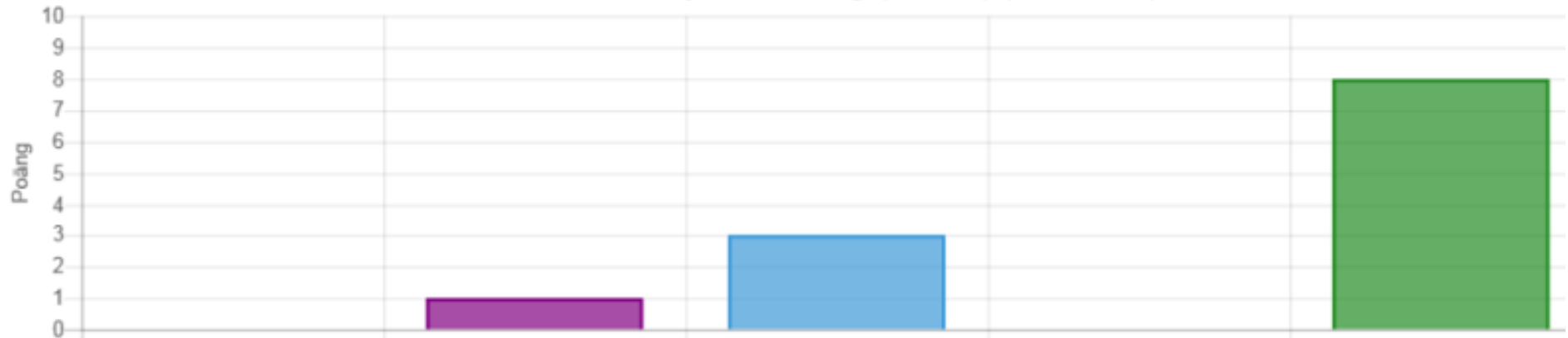
Ej diagnostiskt.

- Bra för ADHD
- Mindre bra för ångest, fobier, anorexia.

God sens/spec

Hjälpmedel för riktad anamnes – SDQ?

Resultat av SDQ Barn självskattning (11 år -) (Delskalor)

**Emotionella
symptom**

**Uppförande-
problem**

**Hyperaktivitet/
Uppmärksam-
hetsproblem**

**Kamrat-
problem**

**Prosocialt
beteende**

Riktade anamnesfrågor för upptäckt av neuropsykiatriska symptom - BARN

- BVC – kontroller

Språkscreening 2,5 åå.

60% har svårigheter NPF (*Miniscalco 2006*)

- Hur var det före diabetesdebuten?
- Hur går det i skolan? Uppfylls målen?
- Hur fungerar vardagsrutiner, anpassning till kompisar?
- Förekomst av riskbeteende?
- Tecken på depression?
- Hereditet?

Riktade anamnesfrågor för upptäckt av neuropsykiatriska symptom - VUXEN

- Slutbetyg från årskurs 9?
- Inlärningssvårigheter?
- Behov av extra stöd i skolan?
- Psykiska problem eller anpassningssvårigheter före 12 års ålder?

"5 frågor", Screeningformulär för vuxna med psykisk ohälsa i primärvården (*Holmqvist & Nylander*)

Kartlägga

- Göra en analys av svårigheter (och styrkor) tillsammans med barn/ungdom och föräldrar
  - Identifiera konkreta problemsituationer som barnet/ungdomen möter
  - Samsyn kring problemen är viktigt
- Om remiss: Ömsesidigt accepterat av barn/ungdom och föräldrar

Exempel på vårdkedja

Mottagningsbesök

Upptäcka

Ex: Riktade frågor,
SDQ?

Teamkonferens

Kartlägga

Samla underlag
Förankra

Psykosocial rond Neuropediatrik rond?

Besluta

Aktuellt med
remiss?

Remiss

annan mottagning

Besluta om remiss för utredning

- Konsultteamet
- NU/KNUT
- Lokal "Remissgrupp" 6 st

Remiss
annan mottagning

Riktlinjer för utredning NPF inom
Region Stockholm. Fastställt 191001

<https://www.bup.se/globalassets/om-bup/remiss-till-bup/riktlinjer-remisgrupper-2019-10-01.pdf>

Remissgrupp	Samordningsansvarig
Nordost	BUP Täby
Nordväst	BUP Portal Nordväst
Sydost	BUP Globen, Ektorp eller Farsta
Sydväst	BUP Skärholmen
Botkyrka	Prima Botkyrka
Södertälje	BUP Södertälje

Exempel på vårdkedja

Mottagningsbesök

Upptäcka

Ex: Riktade frågor,
SDQ?

Teamkonferens

Kartlägga

Samla underlag
Förankra

Psykosocial rond Neuropediatrik rond?

Besluta

Aktuellt med
remiss?

Konsultteam
NU/KNUT,
BUP, BUMM, skola

Remiss

annan mottagning

Egenvårdsstöd

Skriftliga råd
och tips

KNEP
vid diabetes

Arbetsterapeut
Kognitivt stöd
Praktiska strategier

Psykolog
KBT
Föräldraträning

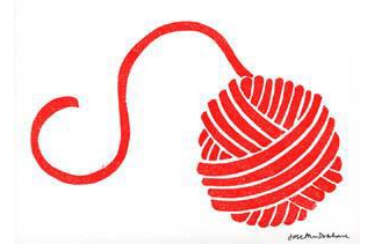
Läkare
Tablettbehandling

Upptäckt och remitteringsmöjligheter

- Vår diabetespopulation
- Egenvård som inte fungerar
  - Remittera för utredning och behandling
  - Insatser inom diabetesteamet
- Exempel överföring barn – vuxen
- Vuxen perspektiv

Tips för mottagningsbesöket

Struktur:

- Tydlig agenda och röd tråd.
- Viktigaste först. Ej för långt besök.

Anpassa till funktionsnivån:

- Förenkla behandlingsregimen.

Uppmuntra och förstärk det positiva.

Involvera nätverket (skola, neuro, BUP, familj)

Avsluta med att sammanfatta skriftligt/visuellt t ex som brev i TC.

Besluta om insats inom teamet: Egenvårdsstöd

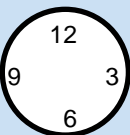
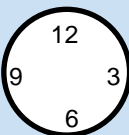
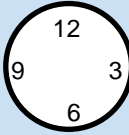
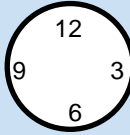
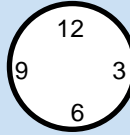
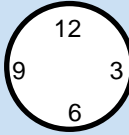
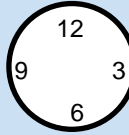

Ökad frekvens besök

Samtal med diabetessköterska, läkare, dietist, kurator

- Identifiera konkreta problemsituationer som barnet/ungdomen möter
- Problemlös tillsammans med familjen, låt dem komma med egna förslag
- Prioritera vilket problem man ska arbeta med först
- Delmål med lagom ambitionsnivå

Mat- och insulinklocka

Frukost	Mellanmål	Lunch	Mellanmål	Middag	Kvällsmål	Natt
						
						
 .....E	 .....E	 .....E	 .....E	 .....E	 .....E	 .....E
Vem är ansvarig?						

Godkännes av:

Patient

Förälder

Skola

Upptäckt och remitteringsmöjligheter

- Vår diabetespopulation
- Egenvård som inte fungerar
  - Remittera för utredning och behandling
  - Insatser inom diabetesteamet
- Exempel överföring barn – vuxen
- Vuxen perspektiv

Från Barn till Vuxen Hudninge

- 300 patienter, 40-50 nya per år
- Ca 25 per år till Hudninge vuxenklinik (övriga Ersta, Södertälje)
- Vuxenöverföring i grupp två ggr per år, fred em
Till Barn kl 13, med ssk
  - HbA1c, repetition, egenremissTill Vuxen Kl 14 där ssk, läk, kurator tar emot.
  - Kort genomgång av hur mottagningen fungerar.
  - Tid i handen

Från Barn till Vuxen Hudninge

18 år och exekutiva funktionsproblem

- Vuxen bjuds in till mottagningsbesök 6-12 månader före överföringen via "Gröna kuvert"
- Vuxna patienter remitteras till vuxenpsykiatri efter ÖK med patienten

Tack!

Kontakta gärna oss med tankar, idéer eller erfarenheter:

elsa.k.hakansson@sll.se / torun.torbjornsdotter@sll.se